

Datum: 2026-06-02

Diarienummer: 2025/0213

RiR 2026:12

Fastställande av SGI – process, organisation och styrning

Bilaga 1. Metod registerstudie Kvantitativ analys av träffsäkerheten i Försäkringskassans kontroller och beslut av SGI

Innehåll

1	Indata	3
1.1	Studiepopulation	3
1.2	Data från SCB	4
1.3	Data från Försäkringskassan	6
2	Analyspopulationer	7
2.1	Analyspopulation 1: Registrerade beslut om SGI-A	7
2.2	Analyspopulation 2: Påbörjade förmånsärenden	10
3	Resultat	13
3.1	Tillvägagångssätt	13
3.2	Analys av träffsäkerheten i Försäkringskassans beslut	15
3.3	Analys av effektiviteten i Försäkringskassans maskinella kontroller mot Skatteverkets inkomstuppgifter	20
3.4	Analys av perioderna med avsteg från ordinarie processen	22

1 Indata

Riksrevisionen har inom ramen för granskningen av *Försäkringskassans hantering av beslut om sjukpenninggrundande inkomst* genomfört en insamling av registerdata från Statistiska centralbyrån (SCB) och Försäkringskassan. Uppgifterna har vi använt i en kvantitativ analys av träffsäkerheten i Försäkringskassans kontroller och beslut av SGI. I det här kapitlet redovisas en kortfattad beskrivning av studiepopulationen och de register som ingår i datainsamlingen. För mer detaljerade beskrivningar av SCB:s register hänvisar vi till myndighetens webbplats www.scb.se.

1.1 Studiepopulation

Studiepopulationen består av samtliga arbetstagare mellan 16 och 74 år hos de arbetsgivare som ingår i urvalet för lönestrukturstatistiken för offentlig och privat sektor. Målpopulationen för urvalet till lönestrukturstatistiken är samtliga arbetsgivare med minst 1 anställd och deras anställda (se vidare avsnitt 1.2). Studieperioden avser 2018–2024 med fokus på de senare åren. Lönestrukturstatistiken kompletteras med samtliga övriga arbetsgivare som under 2019–2024 betalade ut lön till arbetstagarna i urvalet, enligt registret för lönesummestatistiken (LSUM) 2019–2023 och arbetsgivardeklarationer på individnivå (AGI) 2024. Syftet med kompletteringen är att få en så fullständig bild som möjligt av arbetstagarnas anställningsinkomster under studieperioden. I tabell 1 redovisas en sammanställning över antalet arbetstagare i studiepopulationen.

Tabell 1 Antal arbetstagare i studiepopulationen (tusental), fördelat efter år och sektor

År	Stat	Kommun	Region	Privatanställda arbetare	Privatanställda tjänstemän	Samtliga
2018	256	904	269	628 (1 555)	614 (1 365)	2 671 (4 348)
2019	258	895	273	629 (1 538)	649 (1 430)	2 705 (4 394)
2020	265	886	276	603 (1 476)	639 (1 392)	2 668 (4 295)
2021	269	892	281	616 (1 523)	648 (1 426)	2 705 (4 391)
2022	275	899	283	641 (1 564)	674 (1 487)	2 771 (4 508)
2023	279	903	287	646 (1 585)	703 (1 550)	2 820 (4 606)
2024	287	897	288	652 (1 558)	712 (1 542)	2 836 (4 572)

Anm.: Uppgifterna avser *n* (urvalet) vid tidpunkt för undersökningarna. För privat sektor anges *N* (målpopulationen) inom parentes. Felmarginalen för arbetstagare i privat sektor redovisas inte. Källa: Riksrevisionens insamling av registerdata från Försäkringskassan och SCB.

Det främsta syftet med att vi använder just lönestrukturstatistiken som studiepopulation, är att det registret har den bästa tillgängliga informationen om arbetstagares löne- och anställningsvillkor. För arbetsgivare med lönesystem hämtas uppgifterna direkt därifrån, och kan därför antas vara av god kvalitet. Uppgifterna använder vi för att bedöma träffsäkerheten i Försäkringskassans beslut (se vidare kapitel 3 i bilagan). En uppgift som är central för detta ändamål är avtalad grundlön

och om den avser månadslön eller timlön. I tabell 2 redovisas antalet kvinnor och män med avtalad månadslön respektive timlön.

Tabell 2 Antal arbetstagare i studiepopulationen 2024 (tusental), fördelat efter sektor, kön och löneform

	Månadslön	Kvinnor Timlön	Totalt	Månadslön	Män Timlön	Totalt
Stat	150	3	153	131	3	134
Kommun	604	78	681	188	28	217
Region	208	16	224	59	5	64
Privatanställda arbetare*	139 (278)	109 (268)	248 (546)	297 (672)	106 (339)	404 (1 012)
Privatanställda tjänstemän*	301 (644)	14 (35)	316 (679)	387 (839)	9 (24)	396 (863)

Anm.: * Avser viktade punkskattningar till totalurval.

Källa: Riksrevisionens insamling av registerdata från Försäkringskassan och SCB.

I tabell 3 redovisas motsvarande information om antalet heltidsanställda, deltidanställda och helt tjänstlediga arbetstagare i studiepopulationen.

Tabell 3 Antal individer i studiepopulationen 2024 (tusental), fördelat efter sektor, kön och anställningsform och förekomst av tjänstledighet på heltid

	Heltid	Kvinnor Deltid**	Tjänstlediga	Heltid	Män Deltid**	Tjänstlediga
Stat	128	18	7	120	11	3
Kommun	407	226	47	155	53	8
Region	134	73	17	49	12	2
Privatanställda arbetare*	320	227	-	884	128	-
Privatanställda tjänstemän*	585	94	-	825	39	-

Anm.: * Avser viktade punkskattningar till totalurval. ** Avser både arbetstagare med ordinarie sysselsättning lägre än en heltid och arbetstagare med partiell tjänstledighet (kommuner och regioner).

Källa: Riksrevisionens insamling av registerdata från Försäkringskassan och SCB.

Orsak till tjänstledighet framgår inte i registret. En särskild analys av arbetstagare i kommuner och regioner visar att omkring 40 procent avser föräldraledighet och sjukskrivning.

1.2 Data från SCB

För de arbetstagare och arbetsgivare som ingår i studiepopulationen har vi samlat in mikrodata från följande register.

Mikrodata för lönestrukturstatistiken

SCB genomför årligen en undersökning av lönestrukturstatistik som har till syfte att ge en översiktlig och jämförbar lönestatistik för hela arbetsmarknaden. Det är en urvalsundersökning med totalurval av arbetsgivare inom offentlig sektor (stat, kommuner och regioner) och ett stratifierat urval av arbetsgivare inom privat sektor. För de arbetsgivare som ingår i urvalet samlas uppgifter in för samtliga deras arbetstagare vid tidpunkten för undersökningen. För statlig och privat sektor avser uppgifterna anställda i september respektive år. Undersökningen genomförs av Medlingsinstitutet. För kommuner och regioner avser uppgifterna anställda i november respektive år. Undersökningen genomförs av Sveriges Kommuner och Regioner (SKR).

För offentlig sektor och för privata arbetsgivare med fler än 500 anställda görs ett totalurval. För privata arbetsgivare med färre än 500 anställda görs ett stratifierat urval baserat på storleksklass.¹

Registret innehåller bland annat uppgift om avtalad grundlön, fasta och rörliga lönetillägg under mät månaden, löneform (månadslön eller tim- och veckolön), anställningsform, tjänstgöringsomfattning och tjänstledighet.

Arbetsgivardeklarationer på individnivå (AGI)

Sedan januari 2019 ska alla arbetsgivare månadsvis rapportera utbetald lön, skatteavdrag och arbetsgivaravgifter för varje anställd direkt till Skatteverket. Dessa AGI använder flera utbetalande myndigheter, däribland Försäkringskassan, i sin administration. AGI innehåller även de sociala ersättningskoder som Försäkringskassan och andra utbetalare månatligen rapporterar in via KU19. Vi använder AGI för att återskapa Försäkringskassans maskinella kontroller, som beskrivs översiktligt i avsnitt 3.1 i huvudrapporten.

Registerbaserad lönesummestatistik (LSUM)

SCB tar årligen fram registerbaserad statistik över lönesummor, preliminär A-skatt och de sociala ersättningar som betalas ut. LSUM baseras både på månatliga arbetsgivardeklarationer på individnivå, som summeras på år, och på årliga kontolluppgifter om kontant bruttolön och andra skattepliktiga ersättningar som arbetsgivare och andra utbetalare redovisar till inkomsttagare och Skatteverket. Registret inkluderar både folkbokförda och ej folkbokförda i Sverige, och samtliga arbetsgivare i Sverige. LSUM har framför allt legat till grund för studiepopulationen, men vi har till viss del också använt uppgifterna för att bedöma huvudsaklig arbetsgivare.

---

¹ För mer info, se SCB, *Statistikens framställning. Lönestruktur privat sektor (SLP) 2024, 2025*.

Longitudinell integrationsdatabas för sjukförsäkrings- och arbetsmarknadsstudier (LISA)

För de individer som ingår i studiepopulationen har vi uppgift från LISA för 2018–2023. Individpopulationen i LISA avser individer 15 år eller äldre som var folkbokförda i Sverige den 31 december respektive år. Från LISA har vi framför allt använt uppgift om huvudsaklig arbetsgivare under året, studiedeltagande under höstterminen och utbildningsnivå.

1.3 Data från Försäkringskassan

För de arbetstagare som ingår i studiepopulationen har vi samlat in följande uppgifter från Försäkringskassan.

Ärenden och beslut om SGI

Försäkringskassans register över SGI är uppdelade i *ärenden* och *beslut*. För de individer som ingår i studiepopulationen har vi uppgift om samtliga avslutade SGI-ärenden under perioden september 2018–september 2025. Ärendena innehåller uppgift om bland annat datum för startade och avslutade ärenden, notering (ja/nej) om Försäkringskassan har prövat om SGI-skyddad tid har utretts samt angiven årsinkomst, eventuell utländsk inkomst och årsarbetstid från ansökan.

För de individer som ingår i studiepopulationen har vi också uppgift om samtliga SGI-beslut som fattades under samma period plus det närmast föregående beslutet avseende SGI för anställningsinkomst (SGI-A). Besluten innehåller uppgift om besluts månad, från och med vilken månad beslutet gäller (vanligtvis ansökningsmånaden), klassificering av ärendet (baserad på förmån som beslutet avser samt sysselsättning), beslutad årsinkomst för anställning respektive näringsverksamhet, beslutad årsarbetstid och om beslutet är fattat helautomatiskt eller inte (från och med 2021).

Mikrodata för analys av socialförsäkringen (MiDAS)

Från Försäkringskassans analysdatabas MiDAS har vi samlat in så kallade delfall och fall av sammanhängande perioder med sjukpenning² (delfall 1-1), föräldrapenning (delfall 1) och tillfällig föräldrapenning (fall 1). För de individer som ingår i studiepopulationen har vi uppgift om samtliga påbörjade fall september 2018–juni 2025. För tillfällig föräldrapenning har vi dock endast uppgift om påbörjade fall till och med december 2024. De för granskningen viktigaste uppgifterna från dessa register är uppgift om start- och slutdatum, dagar, förmån och omfattning.

---

² Inkluderar även perioder med förebyggande sjukpenning, rehabiliteringspenning och arbetsskadesjukpenning.

2 Analyspopulationer

Från studiepopulationen har vi skapat två analyspopulationer, som utgör grunden för den kvantitativa analysen i den här granskningen. Den ena utgår ifrån de beslut om SGI som är registrerade för studiepopulationen under studieperioden september 2018–augusti 2025. Den andra analyspopulationen utgår ifrån samtliga påbörjade förmånsärenden avseende sjukpenning, föräldrapenning och tillfällig föräldrapenning under samma period.

2.1 Analyspopulation 1: Registrerade beslut om SGI-A

Definition och identifiering

Analyspopulationen avser registrerade beslut om SGI-A som är större än noll kronor och som avser studieperioden september 2018–augusti 2025.³ Beslut som avser studieperioden men som har fattats efter uttagstillfället oktober 2025 ingår inte i underlaget. Beslut som Försäkringskassan har fattat utan att starta ett SGI-ärende (se figur 2 i huvudrapporten) ingår inte heller.

Vi har använt två inkluderingsvillkor för analyspopulationen. Det första villkoret har varit att ärendet ska avse ansökan om sjukpenning (inklusive förebyggande sjukpenning), föräldrapenning, tillfällig föräldrapenning eller dagpenning för tjänstgöring inom totalförsvaret. Dessa ärenden identifieras genom den registrerade klassificeringen av ärendet. Ärenden som avser ansökan om någon annan förmån som baseras på SGI eller som inte avser ett förmånsanspråk ingår därmed inte. Cirka 5 procent av alla SGI-ärenden avgränsas bort till följd av detta villkor.

Det andra inkluderingsvillkoret har varit att beslutet ska avse SGI för anställning (anställda, aktiebolagsdelägare och timanställda). Även dessa ärenden identifieras genom klassificeringen av ärendet tillsammans med uppgift om beslutad årsinkomst för näringsverksamhet. Ärenden som avser arbetslösa, egenföretagare, kombinatörer, studerande, vilande SGI, KPI⁴-omräkning eller personer med internationella inkomster inkluderas därmed inte. För att inkluderas ska personen inte heller vara registrerad som studiedeltagande på höstterminen respektive år, enligt uppgift från LISA. Ytterligare 14 procent av alla SGI-beslut för aktuella förmåner avgränsas bort till följd av detta villkor.

I analysen av träffsäkerheten i Försäkringskassans beslut (se vidare nedan) använder vi även några exkluderingsvillkor, som syftar till att identifiera ärenden där vår beräknade SGI kan vara osäker eller antas inte spegla den försäkrade årsinkomsten.

---

³ Med avseende på gällande månad för besluten.

⁴ Konsumentprisindex.

Ärenden som uppfyller minst ett av följande villkor exkluderas från den analysen:

- Beslutet efterföljs av ett nytt beslut som avser samma förmån och kalendermånad.
- Det finns registrerad anställningsinkomst från fler än en arbetsgivare den månad ärendet avser
- Registrerad uppgift om att SGI-skyddad tid har utretts.
- Det finns registrerad uppgift om utländsk inkomst.
- Det finns mer än en observation i lönestrukturdata och summan av sysselsättningsgraden överstiger 100 procent.

Sammanlagt exkluderas cirka 15 procent av alla ärenden som uppfyller inkluderingsvillkoren 2022–2024.

Deskriptiv statistik

I tabell 4 redovisas antalet beslut som ingår analyspopulationen, fördelat efter förmån som ärendet avser och beslutsår. I sammanställningen har urvalet viktats upp till ett totalurval med hjälp av en vikt som är knuten till aktuell arbetsgivare. För de anställda hos arbetsgivarna i offentlig sektor är vikten lika med 1. För privat sektor är vikten lilla n svar (urvalet)/stora N (målpopulationen) för respektive storleksklass och personkategori (arbetare/tjänstemän).

Tabell 4 Antal SGI-beslut bland avslutade SGI-ärenden september 2018–september 2025 (tusental), fördelat efter beslutsår och förmån som ärendet avser

Förmån	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Sjukpenning	58	274	308	303	283	288	289	184
Föräldrapenning	54	325	232	252	246	284	334	234
Tillfällig föräldrapenning	96	342	278	411	421	487	477	285
Dagpenning totalförsvär	1	9	4	8	10	11	11	18
Samtliga	209	950	822	974	960	1 069	1 112	711

Anm.: Avser viktade punkskattningar till totalurval (N). Felmarginalen redovisas inte.

Källa: Riksrevisionens insamling av registerdata från Försäkringskassan och SCB, analyspopulation 1.

I tabell 5 redovisas motsvarande fördelning per förmån och sektor för beslut fattade under 2024.

Tabell 5 Antal SGI-beslut bland avslutade SGI-ärenden 2024 (tusental), fördelat efter förmån som ärendet avser och sektor

Förmån	Stat	Kommun	Region	Privat	Samtliga
Sjukpenning	16	79	22	172	289
Föräldrapenning	27	64	22	221	234
Tillfällig föräldrapenning	35	123	36	284	477
Dagpenning totalförsvär	1	1	<1	8	11
Samtliga	79	267	81	685	1 112

Anm.: Avser viktade punktskattningar till totalurval.

Källa: Riksrevisionens insamling av registerdata från Försäkringskassan och SCB, analyspopulation 1.

I analysen av träffsäkerheten i Försäkringskassans beslut används ett urval av dessa, som är baserat på tidpunkt för urvalet till lönestrukturstatistiken. För anställda i statlig och privat sektor inkluderas beslut som avser september och oktober respektive år, det vill säga mätmånaden för undersökningen och efterföljande månad. För anställda i kommuner och regioner inkluderas beslut som avser november och december respektive år. Vid hänvisning till detta urval använder vi benämningen analyspopulation 1A.

För att vikta upp detta urval till hela analyspopulation 1 antar vi att urvalet är representativt för resterande beslut inom undersökningsåret (september–augusti). För att göra detta har vi skapat en ytterligare vikt som baseras på antalet beslut för varje undersökningsår, sektor, förmån, förekomst av helautomatiserat beslut samt om ärendet uppfyller något av våra exkluderingsvillkor. I tabell 6 redovisas antalet beslut som ingår i de båda urvalen samt antalet viktat till hela analyspopulationen.

Tabell 6 Antal beslut (tusental) i analyspopulation 1 och 1A

År	Period	Urval 1		Urval 1A*	
		n = antal	N = viktat antal	n = antal	N = viktat antal
2022	Sep 2022–aug 2023	647	993	89	140
2023	Sep 2023–aug 2024	714	1 084	103	160
2024	Sep 2024–aug 2025	640	948	99	152

Anm.: * Beslut som inte exkluderas från analysen av träffsäkerheten i besluten.

Källa: Riksrevisionens insamling av registerdata från Försäkringskassan och SCB, analyspopulation 1 och 1A.

2.2 Analyspopulation 2: Påbörjade förmånsärenden

Definition och identifiering

Genom analyspopulationen avser vi att identifiera samtliga förmånsärenden för sjukpenning (inklusive förebyggande sjukpenning), föräldrapenning och tillfällig föräldrapenning avseende anställningsinkomster som påbörjades under studieperioden september 2018–juni 2025⁵, där SGI:n potentiellt har behövt utredas. Analyspopulationen inkluderar samtliga påbörjade ersättningsperioder och påbörjade SGI-ärenden under pågående ersättningsperioder.

För att identifiera en påbörjad ersättningsperiod använder vi Försäkringskassans analysdatabas MiDAS (se avsnitt 1.3). Två ersättningsperioder nära inpå varandra hanteras som ett och samma fall. För sjukpenning hanterar vi uppehåll på uppemot 5 dagar som ett och samma fall, med hänsyn tagen till insjuknanderegeln, på samma sätt som Försäkringskassan gör. För föräldrapenning och tillfällig föräldrapenning hanterar vi uppehåll på uppemot 7 dagar respektive 3 dagar som ett och samma fall. Det innebär exempelvis att en förälder med föräldrapenning varje fredag under en period på tre månader endast har en ersättningsperiod.

För att identifiera rätt SGI-beslut kopplat till respektive förmånsärende har vi genomfört en matchning baserad på personlöpnnummer samt månad för gällande SGI och ersättningsperiod. Vid matchning mot flera SGI-beslut samma månad har vi valt det senaste registrerade beslutet.

I analysen av träffsäkerheten i Försäkringskassans beslut använder vi samma exkluderingsvillkor som för analyspopulation 1 (se avsnitt 2.1). Sammanlagt exkluderas cirka 8 procent av alla ärenden som uppfyller inkluderingsvillkoren 2022–2024.

Deskriptiv statistik

I tabell 7 redovisas en sammanställning av antalet ärenden som ingår i analyspopulationen, och den visar att omkring 6 miljoner ärenden per år ingår. Antalet ärenden i analyspopulationen per år är därmed mindre än de 9 miljoner ärenden som anges i avsnitt 3.1 i huvudrapporten. Avvikelsen beror på att definitionen av ett påbörjat ärenden sannolikt skiljer sig åt, att vi inte inkluderar alla förmåner som baseras på SGI och att studiepopulationen är avgränsad till arbetstagare.

---

⁵ Studieperioden är här något kortare med anledning av att det finns en eftersläpning i tid.

Tabell 7 Antal påbörjade förmånsärenden september 2018–juni 2025 (tusental), fördelat efter förmån och år som ärendet avser

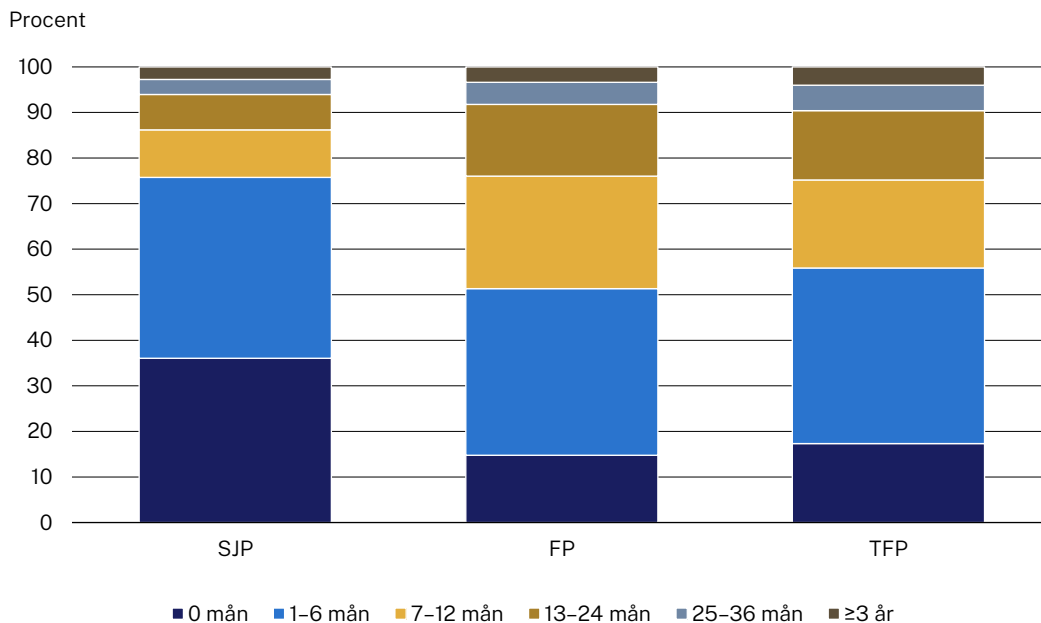
Förmån	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Sjukpenning	216	604	703	625	633	625	800	497
Föräldrapenning	525	1 643	1 505	1 427	1 451	1 546	1 576	470
Tillfällig föräldrapenning	1 294	3 461	3 614	3 924	4 141	4 082	3 758	-
Samtliga	2 035	5 709	5 821	5 976	6 225	6 253	6 134	967

Anm.: Avser viktade punktskattningar till totalurval. Felmarginalen redovisas inte.

Källa: Riksrevisionens insamling av registerdata från Försäkringskassan och SCB, analyspopulation 2.

I diagram 1 redovisas en fördelning av antalet månader mellan det senaste beslutet och den aktuella ersättningsperioden. Sammanställningen visar att ett nytt beslut fattas i cirka 35 procent av de studerade sjukpenningärendena och i cirka 15 procent av de studerade ärendena för föräldrapenning och tillfällig föräldrapenning. Det är vanligast att SGI:n är 1–6 månader gammal. Men i runt 15 procent av sjukpenningärendena och 25 procent av ärendena för föräldrapenning och tillfällig föräldrapenning tillämpas en SGI som är mer än 12 månader gammal.

Diagram 1 Fördelning över tid (månader/år) sedan senaste fastställda SGI september 2024–juni 2025 (procent), fördelat efter förmån

Anm.: N = 2 714 000 förmånsärenden (viktat) påbörjade under 2024, varav 452 000 avser sjukpenning, 916 000 föräldrapenning och 1 347 000 tillfällig föräldrapenning (till och med december 2024).

Källa: Riksrevisionens insamling av registerdata från Försäkringskassan och SCB, analyspopulation 2.

I analysen av träffsäkerheten i Försäkringskassans beslut används ett urval av dessa ärenden, baserat på tidpunkt för urvalet till lönestrukturstatistiken. Vid hänvisning till det urvalet använder vi benämningen analyspopulation 2A. Urvalet görs på samma sätt som för analyspopulation 1A. I tabell 8 redovisas antalet beslut som ingår

i de båda urvalen (lilla n) samt viktat till hela analyspopulationen (stora N). Vikten baserar vi här på antalet beslut för varje undersökningsår, sektor, förmån, beslutad årsinkomst (grupperad) och tid sedan senast fastställda SGI (grupperad).

Tabell 8 Antal beslut (tusental) i analyspopulation 2 och 2 fördelat efter undersökningsår

År	Period	Urval 2		Urval 2A*	
		n = antal	N = viktat antal	n = antal	N = viktat antal
2022	Sep 2022–aug 2023	4 173	6 387	665	985
2023	Sep 2023–dec 2024	3 964	6 070	606	898
2024	Sep 2024–jun 2025**	1 768	2 714	582	870

Anm.: * Beslut som inte exkluderas från analysen av träffsäkerheten i besluten. ** För tillfällig föräldrapenning ingår endast ärenden till och med december 2024.

Källa: Riksrevisionens insamling av registerdata från Försäkringskassan och SCB, analyspopulation 2 och 2A

3 Resultat

I det här kapitlet redovisas tillvägagångssätt för analysen av träffsäkerheten i Försäkringskassans beslut och kontroller med kompletterande analyser. Redovisningen i det här kapitlet ligger till grund för några av de iakttagelser som redovisas i kapitel 3 och 4 i huvudrapporten.

3.1 Tillvägagångssätt

Med syftet att bedöma träffsäkerheten i Försäkringskassans kontroller och beslut har vi genomfört en särskild analys där beslut om SGI jämförs med faktiska löne- och anställningsvillkor från mikrodata för lönestrukturstatistiken. För majoriteten av arbetsgivarna som ingår i undersökningen hämtas uppgifterna direkt från deras lönesystem och kan därför antas ge en mycket god bild av aktuella anställnings- och löneuppgifter vid mättidpunkten. För statlig och privat sektor avser uppgifterna anställda i september respektive år, medan uppgifterna för kommuner och regioner avser anställda i november respektive år. De ärenden som granskas i detalj har påbörjats i anslutning till dessa mättidpunkter och antas vara representativa för hela analyspopulationerna. Ärenden som rör individer med SGI-skyddad tid med mera är exkluderade från analysen.

Analyspopulationen har vi tagit fram i syfte att analysera träffsäkerheten i Försäkringskassans beslut, som vi bedömer genom att jämföra beslutad årsinkomst med faktiska löne- och anställningsvillkor enligt lönestrukturstatistiken. För det ändamålet behöver vi även exkludera vissa observationer. Det gäller bland annat Försäkringskassans beslut omfattar SGI-skyddad tid och därför inte kan förväntas överensstämja med anställnings- och löneuppgifterna. Samtliga exkluderingsvillkor redovisas i avsnitt 2.1. Vi har endast uppgift om prövning av SGI-skyddad tid som har gjorts från och med mars 2022. Det gör att vi inte använder data före 2022 för den här analysen. Försäkringskassan har enligt dessa uppgifter utrett villkoret om SGI-skyddad tid i 12–16 procent av alla startade ärenden per år. Det är vanligast med utredning av SGI-skyddad tid i föräldrapenningsärenden.⁶

För att kunna beräkna en SGI som är baserad på löne- och anställningsvillkor behöver vi ta ställning till vilka uppgifter som ska ligga till grund för vår beräkning. Vilka uppgifter som finns skiljer sig också något åt mellan de fyra sektorerna. Vi har därför grupperat uppgifterna i tre kategorier: (i) grundlön inklusive fasta lönetillägg, (ii) rörliga tillägg som är eller kan vara sjukpenninggrundande och (iii) övriga lönetillägg som inte ligger till grund för vår beräkning (se tabell 9). För samtliga individer i studiepopulationen finns uppgift om avtalad grundlön. Övriga lönetillägg används endast i den mån de kan observeras.

---

⁶ Uppgiften avser analyspopulation 1.

Tabell 9 Gruppering av löneuppgifter för beräkning av SGI

Grundlön	Rörliga lönetillägg	Övriga lönetillägg
<ul style="list-style-type: none"> • Avtalad grundlön • Avtalade fasta lönetillägg • Prestationslön och provision (privat) 	<ul style="list-style-type: none"> • Skift-och OB-tillägg • Jour • Beredskapstillägg • Övertid/mertid* (stat, kommun, region) • Övriga rörliga tillägg** (stat) 	<ul style="list-style-type: none"> • Semesterersättning*** • Föräldrapenningtillägg • Naturaförmåner (stat, privat) • Förskjuten arbetstid (stat, kommun, region) • Tjänsterese-/färdtidstillägg (stat, kommun, region) • Civil värnplikt (kommun, region) • Offentliga uppdrag (kommun, region)

Anm.: * Övertid och mertid kan ingå i inkomstunderlaget om den kan antas vara återkommande eller vara sex månader i följd. För att minska risken för att enstaka toppar en viss mätmånad ska påverka beräkningarna för mycket använder vi individens vid tidpunkten genomsnittliga övertids- och mertidsersättning hos samma arbetsgivare (som längst tillbaka till 2018). ** Avser övriga tillägg som är beroende av arbetsuppgifter eller arbetsförhållande. *** Semesterersättning kan vara sjukpenninggrundande, men vi använder inte uppgiften då den inte kan viktas upp på helår på samma sätt som övriga lönetillägg. Observationerna från september respektive november kan inte antas spegla en genomsnittlig månads semesterersättning.

Källa: Riksrevisionens bedömning baserad på underlag från Försäkringskassan.

Följande modell används för att beräkna SGI för merparten av alla anställda:

$$SGI_{it} = \max(SGIMax_{ft}, ((Grund_{it} + RorlT_{it}) \times TjOmf_{it} + OT_{it}) \times 12)$$

För heltidstjänstlediga och för deltidstjänstlediga där tjänstledighetens omfattning till fullo kan härledas till föräldraledighet eller sjukskrivning används i stället följande modell:

$$SGI_{it} = \max(SGIMax_{ft}, ((Grund_{it} + \max(RorlTillagg_{it}, RorlTillagg_{it-12}) \times SyssGr_{it} + OT_{it}) \times 12)$$

Där

$Grund_{it}$ = avtalad grundlön vid heltidstjänst för individ i mätmånad t

$RorlT_{it}$ = rörliga lönetillägg vid heltidstjänst exkl. övertid /mertid för individ i mätmånad t

OT_{it} = genomsnittlig övertid/mertid för individ i mätmånad t

$TjOmf_{it}$ = registrerad tjänstgöringsomfattning för individ i mätmånad t

$SyssGr_{it}$ = överenskommen sysselsättningsgrad för individ i mätmånad t

$SGIMax_{ft}$ = Inkomsttak för förmån f mätmånad t

För anställda i statlig och privat sektor har överenskommen sysselsättningsgrad för individer med hel och partiell tjänstledighet skattats med hjälp av uppgift om tjänstgöringsomfattning tidigare år från samma arbetsgivare.

Vi bör vara försiktiga med att tolka en skillnad mellan faktisk och beräknad SGI i ett enskilt fall som ett felaktigt beslut. Det kan finnas omständigheter i det enskilda fallet som vi saknar information om och som talar för det beslut som har fattats. Uppgifter om rörliga tillägg såsom ersättning för obekvämt arbetstid, jour, övertid och mertid, liksom tjänstgöringsomfattning, kan vidare skilja sig åt mellan olika månader. Det finns därmed viss osäkerhet på individnivå kring våra beräkningar av SGI för anställda med rörliga lönetillägg och för deltidsanställda. Däremot bedömer vi att det på grupp nivå inte bör förekomma systematiska avvikelser mellan beslutad och beräknad SGI. Med hänsyn till ovanstående osäkerhet använder vi en felmarginal på +/- 5 procent för att i ett första steg bedöma träffsäkerheten i besluten. I nästa steg bedömer vi att det finns en systematisk avvikelse om skillnaden i andelen som överstiger respektive understiger denna felmarginal är 10 procentenheter eller mer. Kan vi observera sådana systematiska avvikelser tolkar vi det som en ineffektivitet.

3.2 Analys av träffsäkerheten i Försäkringskassans beslut

I avsnitt 3.1 i huvudrapporten redovisar vi vår analys av träffsäkerheten i Försäkringskassans beslut. I det här avsnittet redovisas en mer detaljerad beskrivning av den analysen.

Få systematiska avvikelser när Försäkringskassan utreder SGI

Vår analys av träffsäkerheten i Försäkringskassans beslut visar att omkring 4 av 5 beslut om SGI överensstämmer med vår beräknade SGI. På en övergripande nivå kan vi inte se några systematiska avvikelser mellan andelen beslut som är lägre respektive högre än beräknad SGI.

Med syftet att få ökad förståelse kring detta resultat, och för att se om det finns enstaka grupper som sticker ut mer än andra, har vi analyserat utfallen med hjälp av logistisk regression. Den metoden är vanligt förekommande när utfallsvariabeln antar värdet 0 eller 1. I det här fallet har vi analyserat utfallet att beslutad SGI är lika med (+/- 5 procent). Några av de förklarande variablerna i modellerna är ansökt förmån, beslut om årsinkomst > inkomsttaket på 10 prisbasbelopp, ersättningar från Försäkringskassan 6 månader före ansökan, nyanställd innevarande år, löneform, förekomst av rörliga tillägg, deltidsanställning, kön och utländsk bakgrund. Resultatet från modellerna redovisas i tabell 10–11 nedan. Ett värde högre än 1 kan tolkas som en högre sannolikhet för det studerade utfallet i jämförelse med en referensgrupp. Ett värde lägre än 1 kan tolkas som en lägre sannolikhet för det studerade utfallet. De variabler som har störst betydelse för de studerade utfallen är beslutad inkomst över inkomsttaket och individer med timlön, rörliga lönetillägg och deltidsanställning. Övriga förklarande variabler har liten inverkan på det studerade utfallet. Den observerade mindre andelen beslut +/- 5 procent för sjukpenningärenden i diagram 1 i huvudrapporten minskar vid hänsyn tagen till andra förklarande variabler (jämför parameterskattningarna för variabeln förmån i tabell 10 och 11).

Tabell 10 Oddskvoter för sannolikheten att beslutad SGI är lika med (+/-5 procent) beräknad SGI, 2022-2024

Variabel	Värden	Parameterskattningar*	
Förmån	FP vs SJP	1,51	(1,47-1,54)
	TFP vs SJP	1,30	(1,28-1,32)
	VPL vs SJP	1,85	(1,72-1,98)

Anm.: * 95-procentiga konfidensintervall inom parentes. I modellen används endast förmån som förklarande variabel.
Källa: Riksrevisionens insamling av registerdata från Försäkringskassan och SCB, analyspopulation 1A.

Tabell 11 Odds-kvoter för sannolikheten att beslutad SGI är lika med (+/- 5 procent) beräknad SGI 2022 -2024

Variabler	Värden	Parameterskattningar*	
Förmån	FP vs SJP	1,05	(1,03-1,08)
	TFP vs SJP	1,06	(1,04-1,08)
	VPL vs SJP	1,29	(1,20-1,40)
År	2023 vs 2022	0,91	(0,90-0,93)
	2024 vs 2022	0,77	(0,76-0,79)
Inkomsttak**	Ja vs Nej	2,64	(2,57-2,72)
Ingår i urval för maskinell kontroll mot SKV	Ja vs Nej	0,97	(0,95-1,00)
FK-ersättningar i inkomstunderlaget***	Ja vs Nej	1,03	(1,01-1,05)
Helautomatiserat beslut	Ja vs Nej	2,42	(2,32-2,51)
	Uppgift saknas vs Nej	1,10	(1,07-1,13)
Sektor	Stat vs privata tjänstemän	1,25	(1,20-1,30)
	Kommun vs privata tjänstemän	1,09	(2,32-2,51)
	Region vs privata tjänstemän	0,90	(0,88-0,93)
	Privata arbetare vs privata tjänstemän	0,63	(0,62-0,65)
Nyanställd	Ja vs Nej	0,93	(0,90-0,95)
Tjänstgöringsomfattning	Deltid vs heltid	0,39	(0,38-0,40)
Löneform	Timplön vs Månadslön	0,33	(0,33-0,34)
Rörliga tillägg	Ja vs Nej	0,36	(0,35-0,37)
Kön	Kvinnor vs Män	1,07	(1,05-1,09)
Födelseland	Utrikesfödda vs Sverigefödda	0,76	(0,75-0,77)

Anm.: * 95-procentiga konfidensintervall inom parentes. ** Avser beslutad SGI ≥ 10 prisbasbelopp. *** Avser oavsett huruvida ärendet ingår i urvalet för maskinell kontroll mot Skatteverkets uppgifter.

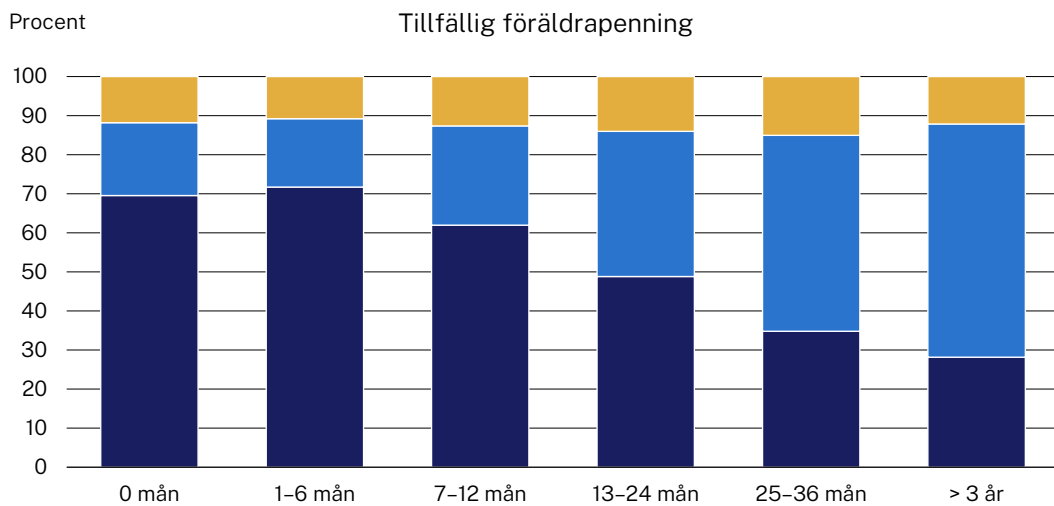
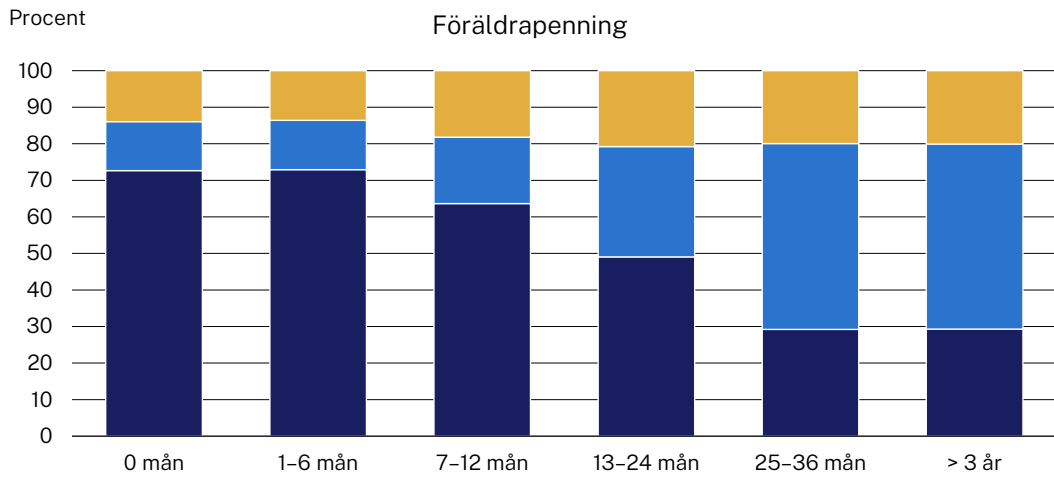
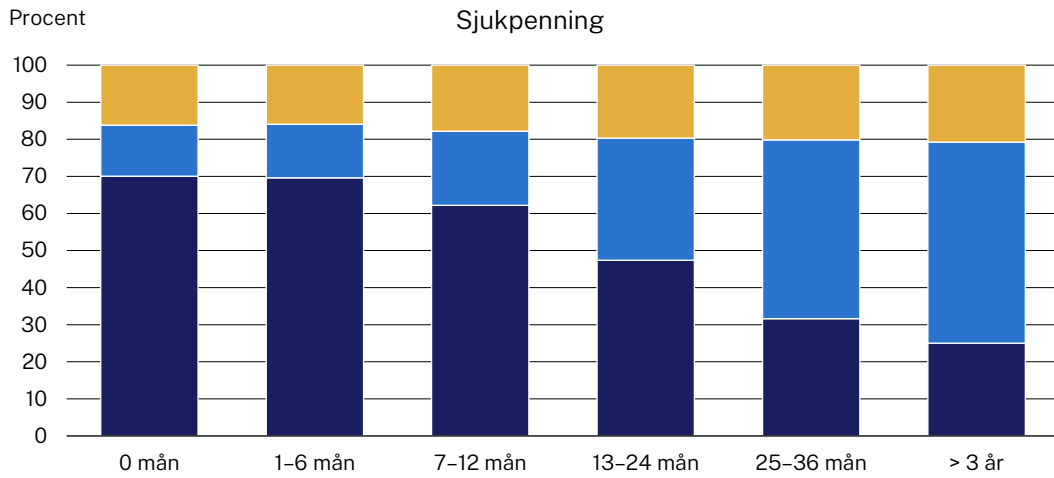
Källa: Riksrevisionens insamling av registerdata från Försäkringskassan och SCB, analyspopulation 1A.

Tydliga systematiska avvikelser i ärenden där beslut baseras på tidigare SGI

I avsnitt 3.1.2 i huvudrapporten redovisas en analys av träffsäkerheten i Försäkringskassans beslut där även maskinellt fattade beslut om att fastställa tidigare SGI ingår. Analysen utgår ifrån analyspopulation 2A, det vill säga påbörjade ersättningsperioder av sjukpenning, föräldrapenning och tillfällig föräldrapenning i anslutning till tidpunkten för insamlingen av löne- och anställningsvillkor. Resultatet visar att ju äldre det senaste SGI-beslutet är, desto sämre är träffsäkerheten i det nya beslutet. Sammantaget innebär detta att många sannolikt får ersättning som är baserad på en för låg SGI i förhållande till sina faktiska löne- och anställningsvillkor.

I diagram 2 nedan redovisas motsvarande sammanställning uppdelad per förmån. Resultatet visar att den systematiska avvikelsen är tydlig för samtliga tre studerade förmåner.

Diagram 2 Skillnad mellan beslutad och beräknad SGI i förmånsärenden 2022–2024, fördelad efter förmån och antal månader/år sedan senaste fastställda SGI

■ Beslut +/- 5   ■ Beslut < beräknad SGI   ■ Beslut > beräknad SGI

Anm.: N = 1 565 000 förmånsärenden, varav 203 000 avser sjukpenning, 406 000 föräldrapenning och 956 000 tillfällig föräldrapenning. Beslut om årsinkomst över inkomsttaket för respektive förmån är exkluderade från redovisningen, då en avvikelse för dessa inte förväntas påverka ersättningens storlek. Drygt 40 procent av ärendena exkluderas till följd av detta villkor.

Källa: Riksrevisionens insamling av registerdata från Försäkringskassan och SCB, analyspopulation 2A.

Med syftet att undersöka om det är slumpmässigt vilka arbetstagare som får sin SGI baserad på inaktuella inkomstuppgifter eller om det finns en selektion har vi analyserat även det här utfallet genom en logistisk regression. I modellen skattas sannolikheten att i ett förmånsärende både få sin SGI baserad på en SGI som äldre än 12 månader och att få en beslutad SGI som är lägre än vår beräknade. Arbetstagare med beslutad SGI över respektive förmåns inkomsttak är exkluderade från analysen, då en avvikelse för dessa inte förväntas påverka ersättningens storlek. Drygt 40 procent av ärendena exkluderas till följd av den avgränsningen, framför allt privatanställda tjänstemän och statsanställda, vilket man bör ha i åtanke vid tolkning av resultatet. Resultatet redovisas i tabell 12. Resultatet visar att det, givet avgränsningen till arbetstagare med SGI under förmånens inkomsttak, finns en viss selektion i vilka grupper som tenderar att få sin SGI beslutad på inaktuella inkomstuppgifter. Större sannolikhet för detta utfall har privatanställda arbetare och anställda i kommuner och regioner samt arbetstagare med förgymnasial och gymnasial utbildning. Högre sannolikhet har även arbetstagare med en avtalad heltidslön högre än 35 000 kronor, vilket i huvudsak motsvarar den grupp som har en inkomst över inkomsttaket för tillfällig föräldrapenning men under inkomsttaket för sjukpenning och föräldrapenning.⁷ Arbetstagare som ansöker om tillfällig föräldrapenning och föräldrapenning är överrepresenterade.

---

⁷ Inkomsttaket 2024 för tillfällig föräldrapenning motsvarade en heltidslön på 35 800 kronor, vilket är anledningen till att vi har grupperat ihop inkomster över 35 000 kronor. Inkomsttaket för sjukpenning och föräldrapenning motsvarade 2024 en månadslön på 47 700 kronor.

Tabell 12 Odds-kvoter för sannolikheten att beslutad SGI både är lägre än beräknad SGI och baserad på en SGI som är äldre än 12 månader 2022–2024

Variabler	Värden	Parameterskattningar*	
Förmån	FP vs SJP	1,60	(1,56–1,63)
	TFP vs SJP	2,40	(2,35–2,45)
År	2023 vs 2022	0,80	(0,79–0,81)
	2024 vs 2022	0,72	(0,71–0,73)
Sektor	Stat vs privata tjänstemän	0,77	(0,74–0,80)
	Kommun vs privata tjänstemän	1,42	(1,40–1,45)
	Region vs privata tjänstemän	1,62	(1,59–1,66)
	Privata arbetare vs privata tjänstemän	1,65	(1,62–1,68)
Utbildningsnivå	Förgymnasial vs eftergymnasial 3 år	1,61	(1,57–1,66)
	Gymnasial vs eftergymnasial 3 år	1,55	(1,51–1,58)
	Eftergymnasial ≤ 2 år vs eftergymnasial 3 år	1,05	(1,02–1,08)
	Eftergymnasial ≥ 4 år vs eftergymnasial 3 år	0,87	(0,85–0,89)
	Uppgift saknas vs eftergymnasial 3 år	0,87	(0,71–1,08)
Avtalad heltidslön (tkr)	<25 vs 30–35	0,69	(0,68–0,70)
	25–30 vs 30–35	0,98	(0,97–0,99)
	>35 vs 30–35	1,43	(1,41–1,46)
Löneform	Timplön vs månadslön	1,19	(1,17–1,21)
Tjänstgöringsomfattning	Deltid vs heltid	0,78	(0,78–0,79)
Nyanställd	Ja vs nej	0,32	(0,32–0,33)
Kön	Kvinnor vs män	0,96	(0,96–0,97)
Födelse land	Utrikesfödda vs sverigefödda	1,04	(1,03–1,05)
Ålder	16–24 vs 35–44	0,42	(0,40–0,44)
	25–34 vs 35–44	0,85	(0,84–0,86)
	45–54 vs 35–44	1,11	(1,09–1,12)
	55–64 vs 35–44	0,74	(0,72–0,77)
	65–74 vs 35–44	0,25	(0,21–0,31)

Anm.: * 95-procentiga konfidensintervall inom parentes. Ärenden med en beslutad årsinkomst på eller över den aktuella förmånens inkomsttak är exkluderade från analysen.

Källa: Riksrevisionens insamling av registerdata från Försäkringskassan och SCB, analyspopulation 2A.

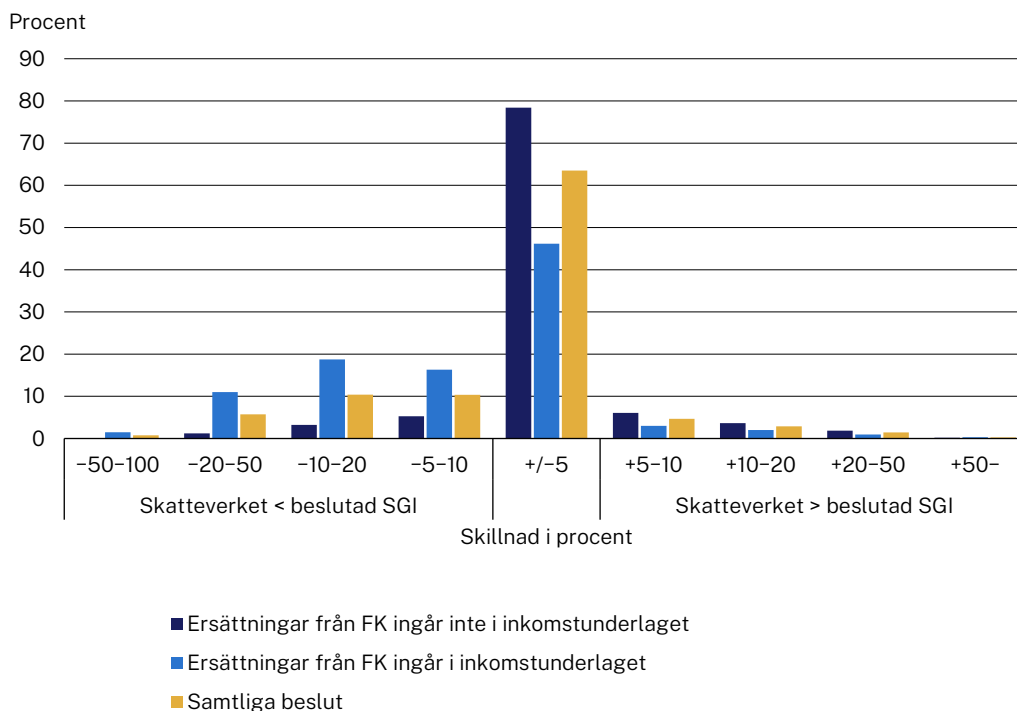
3.3 Analys av effektiviteten i Försäkringskassans maskinella kontroller mot Skatteverkets inkomstuppgifter

Försäkringskassan har under de senaste åren utvecklat automatiserade processer med maskinella kontroller av årsinkomsten som vi bedömer har bidragit till en effektivare process för fastställande av SGI (se avsnitt 3.2 i huvudrapporten). En ineffektivitet som vi har observerat avser de kontroller där ersättningar från Försäkringskassan ingår i inkomstunderlaget.

Försäkringskassans maskinella kontroller har sämre träffsäkerhet om ersättningar från Försäkringskassan ingår i inkomstunderlaget

I diagram 3 nedan redovisar vi skillnaden mellan den årsinkomst som systemet beräknar, baserat på inkomstuppgifter från Skatteverket, och det beslut som Försäkringskassan fattade för perioden november 2024–juni 2025. Det är den senaste sammanhängande perioden i datamaterialet där ordinarie process har gällt (se uppgift om avsteg från processen i avsnitt 4.4 i huvudrapporten). Uppgiften avser både manuellt och maskinellt fattade beslut.⁸ I ärenden där ersättningar från Försäkringskassan inte ingick i inkomstunderlaget var överensstämmelsen, mätt som en skillnad +/- 5 procent, 78 procent och det finns inte några systematiska avvikelser för resterande 22 procent. Däremot var överensstämmelsen endast 46 procent i ärenden där ersättningar från Försäkringskassan ingick i inkomstunderlaget. Majoriteten av övriga kontroller visade en lägre årsinkomst än den som Försäkringskassan efter utredning slutligen fattade beslut om.

Diagram 3 Skillnad mellan årsinkomst baserade på månadsinkomster från Skatteverket enligt Försäkringskassans modell och beslutad SGI november 2024–juni 2025 (procent), fördelad efter förekomst av ersättningar från Försäkringskassan i inkomstunderlaget

Anm.: N = 454 000 ärenden (viktade) där vi bedömer att villkoren för att ingå i urvalet för maskinell kontroll är uppfyllda, varav 210 000 av ärenden (46 procent) innefattar ersättningar från Försäkringskassan. Andelarna summeras till 100 procent inom de tre redovisningsgrupperna.

Källa: Riksrevisionens insamling av registerdata från Försäkringskassan och SCB, analyspopulation 1.

⁸ De helautomatiserade besluten har inte berörts av Försäkringskassans avsteg från ordinarie process. I den här analysen ingår dock även manuellt fattade beslut, som kan förväntats ha påverkats av avstegen. Vi använder därför här endast de beslut som har fattats under en period som inte ska ha påverkats av dessa avsteg.

Utveckling av befintliga maskinella kontroller skulle kunna möjliggöra fler maskinella beslut

För att göra en uppskattning av hur många fler beslut som Försäkringskassan skulle kunna fatta helt maskinellt om de skulle ta hänsyn till ersättningar från Försäkringskassan i modellerna har vi gjort en särskild analys av dessa beslut. Under perioden juli 2024 – juni 2025 fattade Försäkringskassan 206 000 helt maskinella beslut. Om vi tillämpar en modell som även tar hänsyn till ersättningar från Försäkringskassan i inkomstunderlaget uppskattar vi att Försäkringskassan under samma period hade kunnat fatta minst 35 000 fler helt maskinella beslut.⁹ Hur många fler beslut som skulle kunna fattas maskinellt beror delvis på om modellen skulle ta hänsyn till att ersättningar från Försäkringskassan inte ersätter hela inkomstbortfallet.

Av föregående avsnitt framgår att förekomsten av ersättningar från Försäkringskassan i inkomstunderlaget för den maskinella kontrollen har liten betydelse för träffsäkerheten i Försäkringskassans beslut, när vi jämför beslutet med vår beräknade SGI. Men den maskinella kontrollen skulle kunna effektiviseras om Försäkringskassan använde ersättningar från Försäkringskassan i inkomstunderlaget för den maskinella kontrollen mot Skatteverkets uppgifter.

3.4 Analys av perioderna med avsteg från ordinarie processen

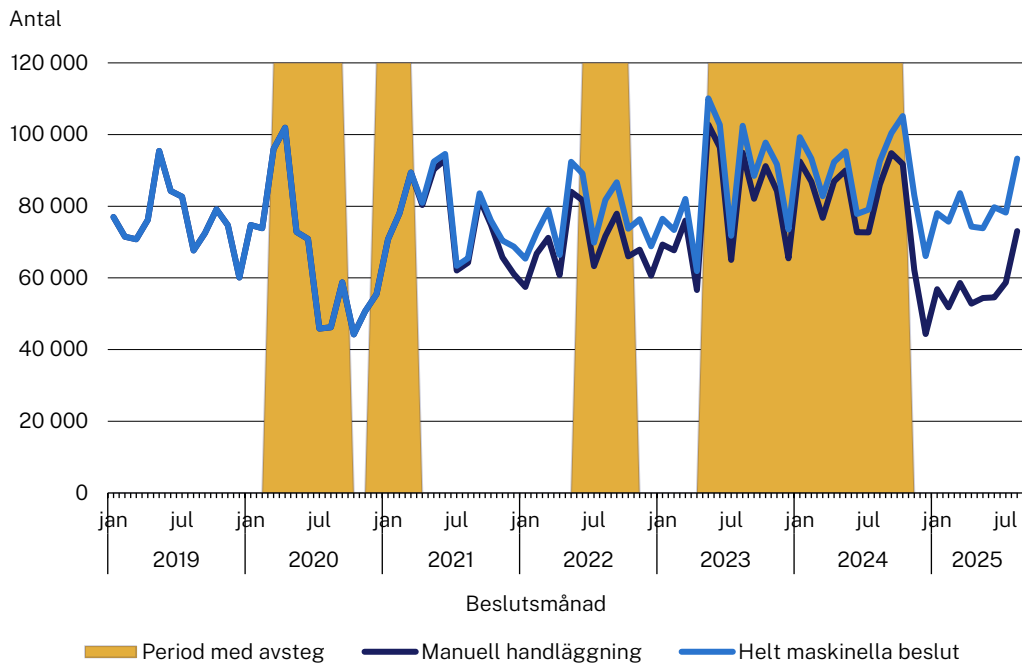
Försäkringskassan har under de senaste åren återkommande gjort avsteg från den ordinarie processen för handläggning av SGI. Det har de gjort både under pandemin och senare för att hantera höga ärendebalanser (se avsnitt 4.4 i huvudrapporten). I det här avsnittet studerar vi närmare avstegens påverkan på produktiviteten, mätt som antal beslut. Förutsättningarna är inte tillräckligt goda för att kunna skatta några kausala effekter i termer av träffsäkerhet för besluten.

Av figuren framgår att antalet beslut var betydligt högre under perioden maj 2023–oktober 2024, då samtliga avdelningar hade avsteg från den ordinarie processen (se avsnitt 4.4 i huvudrapporten). Påverkan på produktiviteten i form av antalet fattade beslut var tydligast för tillfällig föräldrapenning och föräldrapenning.

---

⁹ Uppgifter baserade på Riksrevisionens insamling av registerdata från Försäkringskassan och SCB, analyspopulation 1.

Diagram 4 Antal SGI-beslut per månad inklusive och exklusive helt maskinella beslut

Källa: Riksrevisionens insamling av registerdata från Försäkringskassan och SCB, analyspopulation 1.

De tre perioder med avsteg som Försäkringskassan hade under pandemin har inte lika tydlig påverkan på antalet fattade beslut. Måttet som redovisas i figuren tar inte heller hänsyn till antalet inkomna ärenden och antalet årsarbetare för studerade förmåner, som påverkades under pandemin.